

Traductors automàtics

Jordi Gavaldà Batalla és l'autor d'una recerca brillant sobre la qualitat lingüística dels traductors automàtics gratuïts i en línia. Els tres experts que han avaluat el seu treball de fi de màster (Montserrat Bacardí i Adrià Martín, de la Universitat Autònoma, i Salvador Climent, de la Universitat Oberta, que n'ha estat també el tutor) l'han qualificat amb la puntuació màxima i amb un prec coral: feu-ne difusió, el treball s'ho val.

Els mèrits acadèmics són constants en la recerca de Jordi Gavaldà i per això cal afegir-los a una llista selecta de referents que s'endinsen en diferents branques de la lingüística computacional. Establir un marc d'estudi no implica tan sols presentar uns objectius, unes hipòtesis i una estructura, imprescindibles fins al detall; també comporta abordar amb rigor els conceptes i tot el que comprenen. Així ho fa Gavaldà. Amb la intel·ligència suficient per marcar-ne els límits i per saber obrir fins i tot cinc línies d'investigació futures.

Sabíeu que...

Segons Ethnologue, la similitud lèxica entre el castellà i el català és del 85%. Amb tot, la llista de trets diferents entre les dues llengües no és gens curta.

Resumeixo molt, potser massa, si dic que l'autor selecciona sis traductors automàtics, tots prou utilitzats, alguns dels quals incorporen el català des de fa pocs anys (com Google Traductor, que va incorporar el català el 25 de setembre del 2008); que agrupa els sistemes de traducció en tres blocs d'acord amb la tecnologia que fa servir cada sistema, discriminats d'entrada per la presència o absència de coneixements lingüístics, i que n'avalua l'adequació a la normativa i la fidelitat de la traducció partint de 600 exemples d'aspectes contrastius entre el castellà i el català. Aquests es distribueixen en ortografia, tipografia, lèxic, semàntica, morfologia i sintaxi. De fet, Gavaldà elabora una proposta ferma de sistematització d'aspectes contrastius clau entre les dues llengües que confronta. Penseu en un cas (d'apòstrofs, de verbs, d'adverbis...) i és probable que l'estudi el reculli. Amb vista als més crítics, diré que tampoc no hi és tot.

Lucy Kwik Translator és el millor traductor automàtic. Tanmateix, el millor és adonar-se que cada dia tenim eines de traducció més refinades i sempre imperfectes. *

Volum d'homenatges

Els homenatges sempre són d'agrair, pel que tenen de reconeixement i de recordatori. I quan les persones homenatjades són de gran talla intel·lectual i humana, encara més. Aquesta és l'aposta del nou número de la revista *Mot so razo*, pensada per divulgar temes medievals amb rigor científic i dirigida amb solvència per Miriam Cabré, professora de la UdG. El número ha sabut trobar el punt en comú de les dues personalitats homenatjades, que són Martí de Riquer (1904-2013) i Modest Prats (1936-2014): l'estudi de l'edat mitjana des d'una perspectiva cultural àmplia.

L'homenatge al gran romanista Martí de Riquer té profunditat intel·lectual i emotiva. Un article signat per Carlos Alvar posa de costat dues facetes complementàries del mestre: la de professor i la

salta la importància dels capítols de la *Història de la llengua catalana* (1982 i 1986) que es dediquen a aquesta època i la significació de la reivindicació que va fer Prats (1988) de la traducció catalana de la *Comèdia* de Dante, que el poeta de Vic Andreu Febrer va concloure el 1429. L'apartat d'homenatges de la revista es tanca amb un breu article de Lluís Cabré que glossa la figura de Josep Romeu i Figueras (1917-2004), com a professor de la UAB i com a editor de textos medievals i del segle XVI. Però el número no s'acaba aquí.

William D. Paden escriu sobre un personatge poc conegut, el metge reial Guillem d'Aragó, autor d'una obra tècnica i filosòfica en llatí que va viure a cavall entre els segles XIII i XIV i que fa una cosa excepcional: incloure cites trobadoresques, traduïdes al llatí, en un text filosòfic.

MOT SO RAZO 13

Edita: Centre d'Estudis Trobadorescos de Castelló d'Empúries i Institut de Llengua i Cultura Catalanes de la Universitat de Girona
Pàgines: 109
Preu: 16,50 euros

Modest Prats i Martí de Riquer

(amb pipa) són homenatjats a la revista 'Mor so razo'
JORDI SOLER
/ LLUÍS CRUSET

d'estudis. La dedicació apassionada amb què es va lliurar a totes dues han fet les delícies de diverses generacions d'alumnes i de lectors. Un altre article, signat per Isabel de Riquer, evoca la relació d'amistat i de profund respecte intel·lectual que hi va haver entre Martí de Riquer i Josep Romeu, que el 1950 van competir per una càtedra a la Universitat de Barcelona (que va guanyar Riquer) i que van ser membres tots dos de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona (que Riquer va presidir durant molts anys). En aquells temps en què es fumava durant les reunions, Riquer i Romeu s'asseien de costat a les sessions de l'Acadèmia, cadascun amb la seva pipa, i compartien el cendrer!

L'homenatge a Modest Prats és un instructiu article de Francesc Feliu sobre els estudis que el lingüista i rector de Medinyà va dedicar a l'edat mitjana. Feliu res-

A propòsit del projecte *Corpus Biblicum Catalanicum*, que ha començat a editar les traduccions bíbliques catalanes medievals, Pere Casanellas explica l'empremta que els traductors jueus van deixar a les traduccions catalanes i hebrees de la Bíblia empreses a la Corona d'Aragó. I, finalment, Alejandro Martínez Giralt presenta dades d'arxiu inèdites que li permeten dibuixar el retrat de Marquesa de Cabrera, una comtessa d'Empúries poc coneguda fins ara que sorgeix d'aquestes pàgines com una dona de gran rellevància. Fins ara coneixíem força bé el seu marit, el comte Ponç Hug V d'Empúries, que es va enfrontar a Jaume II i a qui es va obrir un procés l'any 1311, acusat entre d'altres coses de pràctiques sodomítiques, i del seu fill, Malgaulí, que també va lluitar contra la corona. Però tot això ja és una altra història. *